

בתוך שתי דקות נפצעו כל ה קצינים בפלוגה. נשארתי לבד

צל"ש מאוחר מאוד

לפני כשנה התברר כי אף שאלוף פיקוד המרכז דאז, צבי צור, החליט להעניק לשלושת החיילים ממחלקתו של תמרי – יוסף קולר, יצחק זכרוביץ וחיים רוטקופף – צל"ש אלוף על תושייתם בקרב, במשך חמישים שנה, העניין, משום מה, לא הובא לידיעתם. באיחור מכובד – אך מוטב מאשר לעולם לא – תיקן מפקד פיקוד המרכז, יאיר נוה, את המעוות והעניק לשלושה את הצל"ש. במקום זכרוביץ ורוטקופף, שנפטרו ברבות השנים, קיבלו אותו בני משפחותיהם.

מצאתי. ראיתי את הראשון עם הרבה אנטנות, רציתי לעלות עליו ומישהו אמר לי: "חייל, לך מפה. רק המפקדים".

"מאחר הוחל"מים ירד קצין מילואים של הצנחנים, ירמי ברדנב. הוא בא עם חולצה לבנה. הוא שמע שיש פעולה, אז הוא רץ מהר. הוא איחר את תחילת הפעולה ולכן הצטרף לפלוגה יחד עם הסמח"ט. הוא היה איש מאוד מפחד – היה לו זקן שחור מפחיד. כולנו פחדנו ממנו כשהיינו חיילים צעירים. כל הוחל"מים הסתובבו ונשארו על הכביש וכבר לא הייתה אש. אמרתי לו: 'פעם ראשונה שאני באמת שמח לראות אותך'. הסמח"ט ראה אותי והעלה אותי על הוחל"ם. הסתבר שפלוגת הוחל"מים השנייה נמצאת בקלקיליה.

"הסמח"ט נתן הוראה שכשעוברים במוצב בחירבת צופין עוברים עם כל האש. איך שנכנסים פנימה יורים לכל הכיוונים. אלא שהירדנים פגעו באחד הוחל"מים בנשק אנטי-טנקי. הנהג, שלא באשמתו, נכנס לתעלה ונתקע. כולם קפצו וטיפסו בכוחות אחרונים על כל ששת הוחל"מים שנשארו. תוך כדי הירידה והקפיצה נהרגו לנו שני חיילים. שלושה חיילים מהמחלקה שלי, יצחק זכרוביץ, חיים רוטקופף ויוסף קולר, לא הצליחו לעלות על אף זחל"ם, ונשארו בשטח. כשהם קפצו מהזחל"ם, הם לקחו בזוקה ומרגמה 52 שמצאו בתוכו, ירדו לתעלה, ירו את המרגמה והרחיקו את הירדנים. הם ירו עם הבזוקה, נכנסו לתוך תעלה ורצו מזרחה. הם הגיעו לקיבוץ אייל, וברוך עוד אספו שני חיילים של החרמ"ש שהם מצאו. על פעולה זו קיבלו מאוחר יותר צל"ש (ראו מסגרת).

"בתוך הוחל"ם נשארו פצוע בשם נתן ונהג שעשו עצמם מתים. הירדנים שהגיעו צהלו על השלל. אלא שמיד התארגן קצין האג"ם המיועד ויחד עם ירמי ברדנב, לקחו כמה זחל"מים ונסעו עם כמה חיילים וחזרו בחזרה למקום בו נותר הוחל"ם. בפעולה נהרגו קצין האג"ם, ברדנב ועוד חייל שלי. נתן והנהג, לעומת זאת, קיבלו את חייהם במתנה".

הפשיטה על משטרת קלקיליה, במסגרת מבצע "שומרון" צילום ארכיון: אברהם ורד

■ הנהג נתקע בתעלה ■

תמרי הודיע לאריק שרון שהפלוגה בבעיה, ושהיא זקוקה לחילוץ. עוד בטרם הספיקה הפלוגה להתארגן כדי לצאת מהמקום, צעק אחד הסמלים שהוא מבחין בחיילים ירדנים נעים מכיוון דרום. "אש!" הורה תמרי, אך המחלקה לא ירתה. תמרי רץ לעבר הסמל ופתח באש לכיוון הירדנים מבלי לראות את מיקומם המדויק. הלוחמים התעשתו ופתחו גם הם באש. חיילים ירדנים נראו מתארגנים תחת עץ סמוך. תמרי הורה לבזוקאי לשגר שתי רקטות לתוך העץ והירדנים התפזרו.

"בדרך חזרה", מספר תמרי, "במקום שיגיעו שתי פלוגות עם זחל"מים כדי לחלץ אותנו, הגיעה פלוגה אחת עם שבעה זחל"מים בלבד. הפלוגה השנייה התברברה בתוך קלקיליה ולא מצאה את הדרך. פלוגת הנגמ"שים הגיעה עם כיתת לוחמים בכל זחל"ם. אנחנו היינו עם עשרה נפגעים. לא עלינו על הוחל"מים לפני שמצאנו את ההרוג. כשהעמסנו, כל נגמ"ש נראה היה כמו ערימה כי נכנסו כפול אנשים, חלקם פצועים שהיו צריכים להשכיב אותם. חיפשתי זחל"ם לעלות עליו ולא

של להיות סייר טוב היא שכשאתה הולך, לא חשוב אם תחזור או לא תחזור משם – חשוב לשים לב איפה עברת. אתה צריך להסתכל סביב ולציין לעצמך מה ראית, שמא תצטרך להשתמש בשטח הזה מתישהו. ההנחיה הזאת הוכיחה את עצמה. ראיתי שעברנו בתוך מוצב שהתחילו לחפור אותו. לקחתי שתי חוליות, כי החיילים אמרו לי שהם שמעו יריות למעלה. היתר נשארו במקום. אמרתי: 'אנחנו עולים למעלה, נתקלים ומסתערים עד הסוף'. לא מצאנו למעלה אף ירדני. כל השאר לא חיכו לפקודה. הם ראו ששתי חוליות עולות יחד איתי. וכאשר השארתי את שתי החוליות למעלה וירדתי לבד, למקום שהשארו בו את הפצועים, ראיתי את כולם כבר מגיעים עם הפצועים – פרט לחייל אחד שנפגע ונפל ומאוחר יותר ראינו שהוא נהרג. הוא היה בחור מקיבוץ יגור, צייר מחונן. ריכונו את הפצועים, ופרסתי את המחלקות בהגנה היקפית. מצאתי את אחד ממפקדי המחלקות, אפרים ברנר, ירוי בכתפו. שאלתי אותו אם הוא יכול לפקד על מחלקתו בשכיבה כשסמל המחלקה לידו. הוא ענה בחיוב והובלתי אותו אל מחלקתו עליה פיקד פצוע כל אותו לילה".

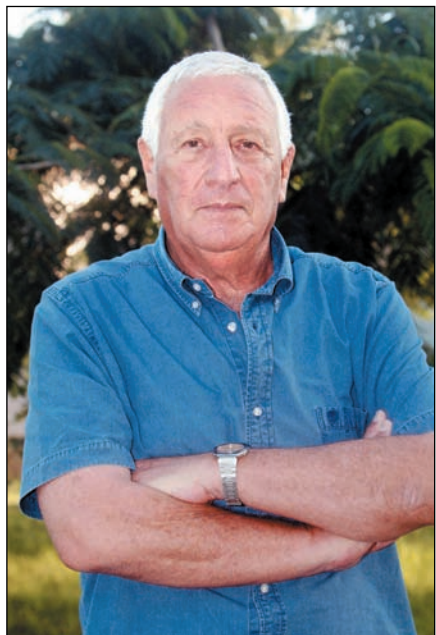
"חיילים ירדנים באו לחסימה של אחת המחלקות. חיילי המחלקה נתנו להם להתקרב ואז החיילים הירדנים שאלו אותם בערבית 'מי אתם?' 'אנחנו חיילים', ענו חיילי המחלקה בערבית – והרגו חמישה מהחיילים הירדנים. שניים אחרים ברחו. הגישה הייתה אז: 'אתה בפעולה, תהרוג כמה שיותר'. האם זה חכם? ישפוט השופט. בעיניי, לא תמיד זה חכם. קודם כל אתה צריך למלא את המשימה. כל מה שמעבר לזה, שקול היטב אם זה תורם למשימה או שזה יכול לסבך אותה".

עד כאן הכל עבר חלק. הלוחמים ראו מרחוק כבר את פיצוץ בניין המשטרה והחלו להתקפל חזרה לשטח ישראל. הצרות החלו כשהמ"פ ורק רימון לעבר הוואדי כששמע צעדים. "זה הצית מדורה גדולה", משחזר תמרי, "ומיד קיבלנו אש יעילה מאוד מהצד השני של הוואדי. התברר שהלכה שם קבוצה קטנה, ומהצד השני הייתה פלוגה שלמה. אז התחילה המהומה וקיבלנו אש כזו שבתוך שתי דקות היו לנו הרוג אחד ועשרה פצועים, בהם המ"פ והסמ"פ ושני מ"מים. ואני נשארתי הקצין היחיד.

"הבנתי שאנחנו בשטח נחות. ידעתי שהמשמעות

הלאומי הירדני". הפשיטה תוכננה בעקבות גל טרור ירדני שהגיע לשיאו ברציחתם של שני פועלים סמוך לאבן-יהודה. עוד לפני שידע מה יהיה תפקידה המדויק של פלוגתו, התקשר תמרי למפקדת הפלוגה. "תגיע לקיבוץ אייל, מקום פיזור הכוחות, ותביא איתך מקלעים, בזוקות, חומרי חבלה ותחמושת", אמר לאפסנאי.

כעת הוחלט שרס"ן יהודה רשף, שסיים זה עתה לפקד על פלוגת מ"כים, יפקד על הפלס"ר בפעולה הלילית. כי תמרי – יש לזכור – עדיין סג"ם צעיר. סגן יאיר תל-צור מינה עצמו לסגנו של רס"ן רשף לאותו לילה. קצין האג"ם המיועד של החטיבה נשלח על-ידי המח"ט שרון לשמש כמשקיף. הפלס"ר קיבל הוראה לבצע חסימה בעומק השטח ולמנוע מהירדנים להתקרב למתחם המשטרה. "מה שהצלחנו לעשות בחסימה זה בידוד מלא של אזור הפעולה", משחזר היום תא"ל (מיל') תמרי. "צריך לזכור שובר שהצליח פעמיים או שלוש, זה מתכון ל'בורד' הבא, כי היריב לומר. לכן הם גם למדו את החסימות. לא הייתה בתרבות הצבאית ההבנה שאם הצלחת כמה

תא"ל (מיל') דב תמרי. קיבל גם שני צל"שים

פעמים אתה חייב להשתנות. הירדנים הבינו שיהיו חסימות והם שלחו נגמ"ש, ג"פ ומשאית – והרגנו להם את כל החיילים. הנגמ"ש קיבל בזוקה וברח. אחרי זה נתקלנו בהם עוד פעמיים. פעם אחת שינינו את מקום החסימה והגיע ג"פ בורד ממערב למזרח, כלומר הוא נסע כדי לגלות אותנו, והרגנו את הנהג. זה לא היה חכם לפגוע בו, מפני שיתכן שהוא ביקש לחשוף את החסימה. אבל ההוראה הייתה לפגוע בכל מי שעובר".

תא"ל (מיל') דב תמרי קיבל את עיטור העוז על תפקודו במבצע "שומרון" בתקופת פעולות התגמול

תא"ל (מיל') דב תמרי בכלל לא רצה להיות קצין. כשמאחוריו גיחות רבות מעבר לקווי האויב ומספר פעולות תגמול, התבקש תמרי, אז מפקד חוליה בפלוגת הסיוור של מאיר הר-ציון בחטיבת הצנחנים, לצאת לקורס קצינים – וסירב. אלא שהתקופה והמפקדים היו שונים, וגם לא הייתה אף כרמלה מנשה בסכיבה – וכך קרה שהמג"ד רפול סגר אותו יחד עם עוד סרבן קצונה בחרד. "אתם לא יוצאים מכאן עד שתחתמו", הוא הודיע להם. החבר'ה, מיותר לציין, חתמו.

כששבו מהקורס, קבלת הפנים שציפתה להם לא הייתה מלבבת. המ"פ הר-ציון וסגנו המיועד מיכה קפוסטה נפצעו באחת הפעולות, אך המח"ט, אריק שרון, לא אמר נואש. הוא קרא לתמרי ולשני קצינים זוטרים נוספים שיועדו לפקד על מחלקות בפלס"ר. "אני לא רוצה לעצור את הקמת הפלוגה", אמר להם. "קחו עליה אחריות". בהוראת שרון, שימש סג"ם תמרי כמ"פ בפועל, עד שיימצא בעל דרגה מתאימה שיפרסם את חסותו על הפלוגה.

במבצע "שומרון" התמנו מ"פ וסמ"פ לליל הפעולה, אלא שהם, וגם כל המ"מים נפצעו, ותמרי נותר קצין בורד ביורה. הוא לקח את הפיקוד והצליח להחזיק מעמד בתנאים קשים ביותר. על כך הוענק לו עיטור העוז. וזה לא האות היחיד בו זכה תמרי – בין מבצע "קדש" למלחמת ששת הימים אף הוענקו לו שני צל"שי רמטכ"ל.

■ היעד: משטרת קלקיליה ■

סיפור המבצע שהוביל את תמרי (אחיהם של אלוף פיקוד המרכז שנהרג בתאונת מסוק, נחמיה תמרי ושל תא"ל שי תמרי) לקבל את העיטור מתחיל באימון דווקא. אי שם באוקטובר 1956, יצא פלס"ר הצנחנים תחת פיקודו של סג"ם תמרי לסדרת אימונים בגליל התחתון. לפתע, כמו משום מקום, הפציעה משאית, ובה נציג החטיבה ובפיו בשורה. "עליכם להתייצב מיד במפקדת החטיבה בתל נוף", אמר לתמרי. הסג"ם הצעיר הורה לשני מפקדי המחלקות לתור אחר הלוחמים המנווטים בשטחי הצפון, והוא עצמו ירד לתל נוף לברוק מהי הסיבה לבהלה. תמרי גילה כי הפלוגה שתחתיו תשתתף בלילה בפעולת פשיטה על מתחם משטרת קלקיליה, שבו ישב מטה המחוז של "המשמר